

**Kazimierz Burek**

**Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy**

**Delegatura w Toruniu**

Sprawozdanie z wizyty studyjnej w Halle 28.05-02.06.12

Podczas wizyty w Halle leżącym w Saksonia – Anhalt zapoznaliśmy się z obowiązującym w tym kraju systemem szkolnictwa, sposobem prowadzenia nadzoru pedagogicznego, systemem kształcenia nauczycieli i kadr kierowniczych. Dla mnie najbardziej interesującą kwestią była procedura przeprowadzania ewaluacji.

We wszystkich krajach niemieckich ewaluacja jest oddzielona od nadzoru pedagogicznego, jednak sposoby jej prowadzenia różnią się między sobą. Inna jest wielkość zespołów, czas przeznaczony na pobyt ewaluatorów w szkole i termin przygotowania raportu.

W niektórych landach określany jest stopień spełniania przez szkołę wymagań.

W Saksonii-Anhalt w dużej mierze ze względu na wielkość kraju (2,3mln mieszkańców, ok. 950 szkół) funkcjonuje sprawny system ewaluacji. Nadzór pedagogiczny pełniony jest przez Krajowy Urząd Szkolny natomiast ewaluację przeprowadza Dział Oceny Jakości Szkoły funkcjonujący w ramach Krajowego Instytutu Jakości Szkół i Kształcenia Nauczycieli. W instytucji prowadzącej ewaluację zatrudnionych jest 20 ewaluatorów i 9 osób administracji, mających siedziby w Halle i Magdeburgu.

Zespoły ewaluatorów liczą od 3 do 8 osób w zależności od wielkości szkoły, czas pobytu w szkole wynosi od 2 do 5 dni. Na ewaluację przeznacza się 2 tygodnie. Ewaluatorzy opierają się w trakcie zbierania informacji o szkole na obserwacjach i wywiadach, **nie przeprowadza się ankiet. Dużą wagę przywiązuje się do obserwacji lekcji.** Dwóch ewaluatorów wchodzi w różnych momentach na zajęcia na około 20 minut. W mniejszych szkołach przeprowadza się około 50 obserwacji lekcji w większych nawet do 250. Nauczyciele nie są informowani

o tym, czy ewaluatorzy będą na ich lekcjach. Obserwacje prowadzone są w oparciu o arkusz zawierający 14 kryteriów.

( Ankiety wykorzystuje Krajowy Urząd Szkolny nadzorujący szkoły w celu zdiagnozowania występujących problemów. Ankietowanie przeprowadza się w wielu szkołach, wyniki ankiet publikowane są w specjalnym raporcie.)

Ewaluacje „nakładają” się na siebie, gdy w jednej szkole podsumowywana jest wizyta, w następnej przedstawiane są przez ten sam zespół zasady przebiegu badań. Informacje o ewaluacji szkoły otrzymują na początku semestru. W ciągu 5 tygodni po ewaluacji sporządzany jest raport końcowy. Po tym okresie odbywa się jeszcze dodatkowa wizyta poświęcona rozmowie nt wyników ewaluacji, w której poza nauczycielami uczestniczą także rodzice i nauczyciele. Adresatem raportu są jedynie szkoła i nadzór pedagogiczny.

**Najistotniejszym celem ewaluacji w Saksonii – Anhalt jest zainspirowanie szkoły do samodzielnego formułowania wniosków do dalszej pracy. Raport ma wyłącznie charakter opisowy, nie ma ocen.** Ewaluatorzy z Halle uważają, że jest to istotne, gdyż dzięki temu unika się porównywania szkół.

**Interesujące jest to, że wiele szkół nie wyciągało wniosków z ewaluacji. Z tego powodu zmieniono procedurę wprowadzając w koniecznych przypadkach wydawanie szkołom zaleceń, wskazówek, rekomendacji.**

W przypadku, gdy ewaluacja dla szkoły wypadła niezbyt pomyślnie **Krajowy Urząd Szkolny wspomaga szkołę.** Przedstawiciel nadzoru pedagogicznego wspólnie z dyrekcją szkoły i nauczycielami analizuje raport w celu poprawy wyników. Działanie te dotyczą nie tylko szkół ze słabymi wynikami, ale wszystkich, które wyrażą wolę współpracy. Ważny jest skutek tych działań przy powtórnej ewaluacji.

Saksonia – Anhalt ma **dobrze zorganizowany system kształcenia nauczycieli.** Do zawodu przygotowują studia, w których dużo uwagi poświęca się kształceniu praktycznemu. Absolwent ma kwalifikacje do nauczania dwóch przedmiotów. Dużo wysiłku poświęca się

przygotowaniu kadr kierowniczych. Obecnie wdrażany jest system trwających 4 semestry studiów, których absolwenci będą mogli pełnić funkcje dyrektorów szkół. W Saksonii – Anhalt nie ma kadencyjności sprawowania funkcji. Dyrektor obejmujący stanowisko pełni je do emerytury. Nie ma oceny pracy nauczycieli i dyrektorów, ani dodatków motywacyjnych. Założono, że wykształcony nauczyciel pracuje dobrze a największą dla niego satysfakcją są sukcesy uczniów.

W szkołach w Saksonii – Anhalt między innymi w szkole, w której gościliśmy – Landesgymnasium für Music **można realizować zajęcia w formie 90 minutowych bloków**. Pozwala to zaoszczędzić czas przeznaczony na czynności organizacyjne a przede wszystkim zmusza nauczycieli do uatrakcyjniania zajęć poprzez różnicowanie metod prowadzenia lekcji.